

To: (10)(2e) (10)(2e) @minvws.nl
 Cc: (10)(2e) (10)(2e) @minvws.nl; (10)(2e) (10)(2e) @minvws.nl
 From: (10)(2e)
 Sent: Tue 3/24/2020 3:49:04 PM
 Subject: opties extra (opvang?) plekken tijdens de Corona crisis
[Kopie van Rijksobjecten als soelaas ivm Corona 24032020.concept.xlsx](#)

Dag (10)(2e),

Zoals vanmiddag besproken heb ik hieronder een aantal opties globaal op een rijtje gezet, mocht hier behoefte aan zijn, voor het scenario waarbij er vanuit het Rijk ook echt 'zelf' iets drastisch gedaan moet worden om extra tijdelijke (opvang?)plekken te creëren. Deze opties leid ik af uit de gesprekken met het RVB gisteren en eerder vandaag. Uiteraard zou dit nogal een ingrijpende operatie zijn, op alle mogelijke manieren.

Het idee was vanuit BZK ((10)(2e)), RVB ((10)(2e)) en mijzelf om hiervoor een gezamenlijke notitie op te stellen. Ook (10)(2e) wordt gevraagd haar minister te adviseren, en hetzelfde geldt voor het RVB. Maar gezien de aard van de overwegingen, en de enorme impact hiervan (zeker optie 3 maar ook optie 2), houd ik het (uiteraard zou ik willen zeggen) eerst intern. Pas wanneer jij / het MT aangeeft dat hiervoor iets gezamenlijks op papier moet komen, zal ik het delen met BZK om samen te werken aan een notitie. Ik zal dit ook aan hen laten weten.

Groeten,
 (10)(2e)

Aanleiding:

- De recent door het Rijk, op advies van het RIVM, genomen extra maatregelen in verband met de Corona crisis maken dat het mogelijkkerwijs op grote schaal bieden van extra (nood)opvang plekken aan kwetsbare groepen, waaronder dak- en thuislozen, nodig is.
- Verschillende gemeenten, zoals Amsterdam, verzoeken het Rijk reeds om te ondersteunen bij de realisatie van extra opvangplekken voor kwetsbare doelgroepen, waaronder dak- en thuislozen, hierbij wordt o.a. sterk gekeken naar de mogelijkheden hiertoe vanuit het Rijksvastgoedbedrijf (inzet locaties en advies / expertise).
- Valente roept op om vanuit VWS en VNG 'opdracht' te geven om 24/7 opvang voor alle daklozen te organiseren.
- Om die reden hebben DMO (VWS), BZK (beleid) en het RVB samen onderstaande opties in kaart gebracht, inclusief bijbehorende randvoorwaarden, om als Rijk een actieve / extra rol te pakken bij het creëren van de extra benodigde tijdelijke opvangplekken.

Relevante feiten:

- Het RVB heeft een concept lijst gemaakt van leegstaand vastgoed in bezit van het Rijk. De huidige voorraad is beperkt (+/- 25, zie bijlage), de afgelopen jaren is veel verkocht.
- Het RVB heeft aangegeven dat het gebruik gereed maken van gebouwen zoals lege gevangenissen, afhankelijk van de wensen en benodigdheden van de gebruiker, dagen tot weken tot maanden duurt.
- Het RVB adviseert gemeenten vooral om de optie tijdelijke huur van leegstaand *zorgvastgoed* (veelal in bezit van zorginstellingen) dan wel van hotels te overwegen. In beide gevallen is doorgaans sprake van ruimte die (vrijwel) direct in gebruik te nemen is. Er is in Nederland relatief veel m2 aan zorgvastgoed niet in gebruik. Ook voor hotels is tijdelijke verhuur, onder voorwaarden, mogelijk interessant;
- Het RVB heeft veel expertise om te adviseren over het opstellen van de benodigde huurcontracten.

Opties:

Gegeven genoemde feiten zien VWS, BZK-beleid en het RVB de volgende opties:

Optie 1) Advisering aan gemeenten en andere partijen door het RVB

De eerste optie is om het RVB een adviserende rol te geven. Het RVB is in dat geval beschikbaar / inzetbaar om:

- Indien een gemeente dit wenst, een Rijkspand waarvoor een gemeente interesse heeft zeer snel te "schouwen" en te adviseren m.b.t. de geschiktheid voor de korte termijn; de expertise om vervolgens te bepalen of het concrete pand ook daadwerkelijk snel ingezet / ingericht kan worden ligt bij de veiligheidsregio's en de betrokken opvangorganisaties.
- Advies is om de (concept) lijst van leegstaande Rijksgebouwen van de lijst niet breed te verspreiden, en alleen te delen met de gemeenten die de optie 'inzet Rijksvastgoed' overwegen. De lijst is hiervoor simpelweg te klein, de verwachtingen moeten daarom worden getemperd.
- Indien gewenst gemeenten ook te adviseren wanneer het gaat om het gebruiksklaar maken van eventueel leegstaand publiek vastgoed, dat door de gemeente als serieuze optie wordt beschouwd.
- Het RVB zal in de advisering aan gemeenten op de ultra korte termijn vooral adviseren om in te zetten op tijdelijke huurconstructies met b.v. hotels en aanbieders van leegstaand zorgvastgoed. Het RVB kan gemeenten en andere partijen hierin adviseren. Ook dit gebeurt altijd in nauwe samenspraak met een beoogd gebruiker.
- Bij deze optie is het advies om de lijst van leegstaand Rijksvastgoed ook te delen met het ministerie van Defensie. Ook dat ministerie krijgt veel verzoeken binnen voor acute ondersteuning.

Randvoorwaarde: voor deze 1e optie is een concrete opdracht vanuit BZK-beleid en/of VWS aan het RVB noodzakelijk, inclusief extra middelen voor inzet adviseurs.

- Door het RVB is in verband met de corona crisis wel al een projectdirecteur aangewezen ((10)(2e) (10)(2e) @Rijksoverheid.nl en 0650768471) als aanspreekpunt voor gemeenten en andere partijen.

Bij optie 1 wordt ervan uitgegaan dat gemeenten en betrokken partijen zelf zorgdragen voor de financiering van de extra tijdelijke opvangplekken, het (eventueel) gebruiksklaar maken van leegstaand Rijks- en/of publiek vastgoed en/of het afsluiten van tijdelijke huurcontracten met eigenaren van zorgvastgoed en/of hotels. Mocht het kabinet echter overwegen / het nodig achten om hiervoor extra middelen beschikbaar te stellen, kan gekozen worden voor 2 verschillende opties:

Optie 2) Optie 1 + extra financiële middelen vanuit het Rijk voor gemeenten, voor het geschikt maken van Rijks- en/of publiek vastgoed en/of afsluiten van tijdelijke huurcontracten

- Bij deze tweede optie kunnen gemeenten de extra gemaakte kosten op enige wijze in rekening brengen bij het Rijk.
NB het gaat hier nog niet om de eventuele extra kosten voor zorg- en begeleiding, hiervoor vindt apart afstemming plaats tussen het Rijk en de VNG.

Randvoorwaarden: bij deze 2^e optie zijn naast de bij optie 1 genoemde middelen voor adviseurs RVB ook extra middelen nodig voor het geschikt maken van Rijks- en/of publiek vastgoed en/of het afsluiten van tijdelijke huurcontracten met aanbieders van leegstaand zorgvastgoed / hotels.

- Gedacht kan worden aan een concrete doelstelling: het Rijk financiert op deze wijze een x aantal extra tijdelijke opvangplekken. Gemeenten kunnen hiervoor aanvragen indienen bij het RVB, waarvoor een aparte regeling / procedure moet worden opgesteld.

Optie 3) Optie 1 + het Rijk stelt extra middelen beschikbaar voor het RVB om zelf geschikt (zorg)vastgoed panden te kopen en te verhuren

- Bij deze derde optie wordt er rekening mee gehouden dat een aantal extra opvangplekken op korte termijn alleen gerealiseerd kan worden wanneer het Rijk / RVB zelf ook (deels) zorgvastgoed aankoopt en snel gebruiksklaar maakt.
- Bij deze 3^e optie kan het Rijk ervoor kiezen dat het RVB (een deel van) de extra panden (zorgvastgoed) zelf aanschaf en tijdelijk in bruikleen geeft aan gemeenten. In de periode daarna kunnen de panden weer worden verkocht, dan wel worden meegenomen in de brede aanpak van dakloosheid.

Randvoorwaarden: bij deze 3^e optie zijn naast de bij optie 1 genoemde middelen voor adviseurs RVB ook extra middelen nodig voor de aanschaf van (zorg)vastgoed door het RVB, het gebruiksklaar maken en het in bruikleen geven van deze panden.
Gedacht kan worden aan een concrete doelstelling: het Rijk financiert op deze wijze een x aantal extra tijdelijke opvangplekken. Gemeenten kunnen hiervoor aanvragen indienen bij het RVB, waarvoor een aparte regeling / procedure moet worden opgesteld.
NB het gaat hier nog niet om de eventuele extra kosten voor zorg- en begeleiding, hiervoor vindt apart afstemming plaats tussen het Rijk en de VNG.

Tot slot:

Tot slot zijn nog 3 zaken van belang om te overwegen:

- 1) bij alle opties is het van belang een duidelijke keuze te maken: gaat het hier daadwerkelijk om het realiseren van extra 'opvangplekken' of wordt ernaar gestreefd zoveel mogelijk extra woonruimte te realiseren, die ook na de crisisperiode kan worden ingezet voor deze doelgroep. Dit laatste is in lijn met de door het Rijk beoogde beweging 'van opvang naar wonen'. De vraag die hierbij gesteld dient te worden is: wat gebeurt er met de dak- en thuislozen voor wie vanwege de corona crisis een tijdelijke plek is gecreëerd? Het lijkt niet uitlegbaar dat deze mensen vervolgens opnieuw dak- en thuisloos worden. Ook in dat licht zou de optie om te gaan voor, zoveel mogelijk, extra (tijdelijke) woonplekken sterk te verkiezen zijn. Bovendien stelt het RVIM überhaupt strenge eisen aan de te realiseren extra plekken in het licht van de corona crisis, waarbij afstand tussen mensen gerealiseerd moet kunnen worden. De optie 'extra slaapzalen' valt hiermee bij voorbaat af.
- 2) als het gaat om dak- en thuislozen is sprake van landelijke toegankelijkheid. De vraag is of dit tijdens deze crisisperiode houdbaar is of dat een meer centraal ingerichte aanpak noodzakelijk is. Hierbij kan ervoor gekozen worden de 'eigen' gemeente / regio zoveel mogelijk als thuisbasis te houden, maar ook landelijke spreiding mogelijk te maken indien dit noodzakelijk blijkt. Dit heeft echter voor gemeenten wel mogelijk ook consequenties voor de periode na de crisis (zie overweging 1).
- 3) in alle scenario's heeft het RVB een heldere / concrete opdracht nodig van het kabinet (BZK, VWS).